

Flora en fauna quickscan Nieuw Weverseinde e.o. te Puttershoek

Rapportnr.
Auteur
Opdrachtgever
Contactpersoon
Datum uitgave

2017-N10
Sander D. Elzerman
R3 Advies
Dhr. D.N.J. van Horssen
3 april 2017

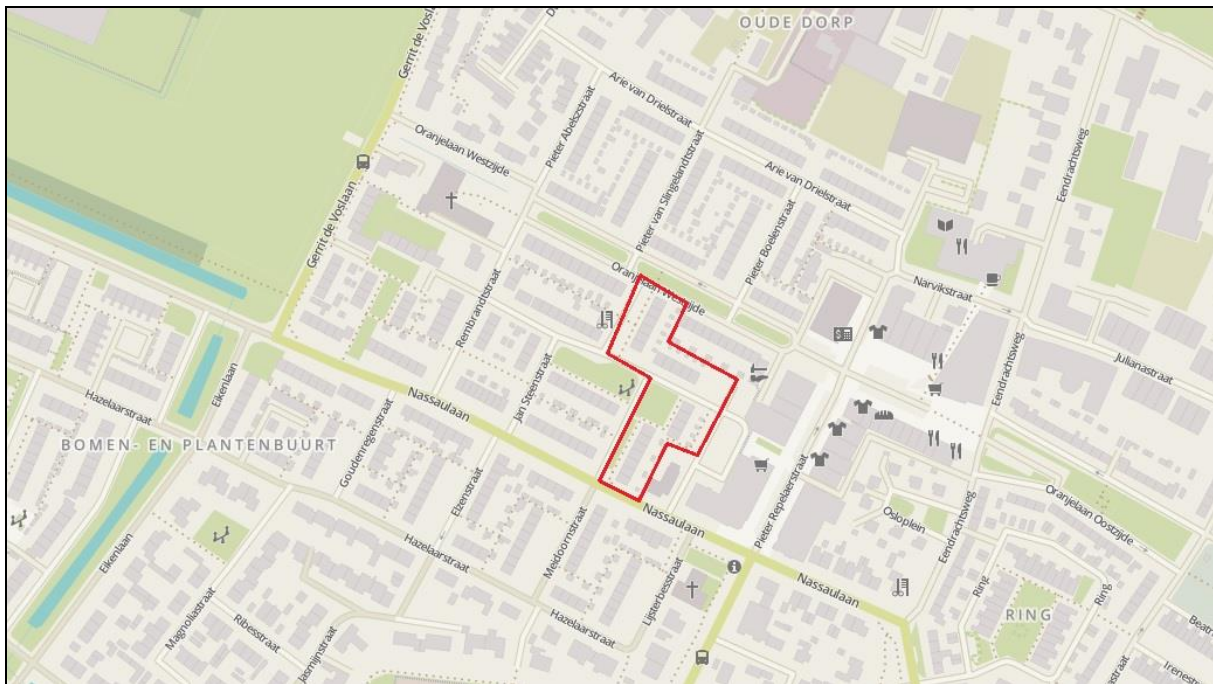

Flora en fauna quickscan Nieuw Weverseinde e.o. te Puttershoek

Aanleiding

HW Wonen is van plan enkele woonblokken in het centrum van Puttershoek te vervangen door nieuwbouw. De huidige woningen zijn verouderd en aan vervanging toe. Bovendien biedt dit de gelegenheid om de percelen anders in te richten. De woningen aan de Paulus Potterstraat worden georiënteerd op de Nassaulaan. Daarnaast wordt ruimte gecreëerd voor een 'groene loper' richting het winkelcentrum. De ruimtelijke ontwikkeling heeft betrekking op 23 woningen in de huidige situatie. Hier komen 20 nieuwe seniorenwoningen voor terug. Het projectgebied ligt in de gemeente Binnenmaas, provincie Zuid-Holland (Figuur 1).

Voor de beoogde nieuwbouw is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk. Als onderdeel van deze wijziging is een flora en fauna quickscan uitgevoerd. De quickscan vormt een verkennend onderzoek dat de kans op aanwezigheid van beschermde soorten in kaart brengt. Hiermee kunnen beschermde flora en fauna worden uitgesloten, maar in sommige gevallen is vervolgonderzoek nodig om hier meer zekerheid over te krijgen. De bevindingen kunnen aanleiding geven voor het treffen van beschermingsmaatregelen. Bij de aanwezigheid van (een) beschermde soort(en) kan een ontheffing op de Wet Natuurbescherming nodig zijn voor de werkzaamheden. De quickscan heeft alleen betrekking op de soortbescherming. De te verwachten effecten op beschermde natuurgebieden en houtopstanden worden niet behandeld.

Figuur 1. Het projectgebied in het centrum van Puttershoek is aangegeven met een rood kader (©OpenStreetMap-auteurs, 2017).

Methodiek

De flora en fauna quickscan bestaat uit een bureauonderzoek aangevuld met een veldbezoek. Op basis van de beschikbare gegevens uit openbare bronnen met natuurgegevens en verspreidingsatlassen is een beeld verkregen beschermde soorten die in de regio van het projectgebied voor (kunnen) komen. Vervolgens is het projectgebied geïnventariseerd op de aanwezigheid van beschermde en kenmerkende soorten. Het (potentiële) voorkomen van een beschermde plant of dier wordt hierbij zoveel mogelijk in kaart gebracht. Het veldbezoek is uitgevoerd op 15 maart 2017. De weersomstandigheden waren voldoende om een beeld te krijgen van de situatie (bewolgingsgraad 1/8, 14°C en 2Bft. Westenwind).

De quickscan richt zich op de beschermde soorten van de Wet natuurbescherming (WNB) die per 1 januari 2017 van kracht is. Het gaat hierbij met name om de soorten van de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. De aanwezigheid van deze soorten kan leiden tot een ontheffingsaanvraag.

De soorten, die op basis van art. 3.10 van de WNB beschermd worden, vallen ook binnen de quickscan. Voor deze soorten is op basis van provinciale vrijstellingsbesluiten in veel gevallen geen ontheffing vereist, maar dient wel zorgvuldig gehandeld te worden (Provinciale Staten Zuid-Holland, 2016).

In veel gevallen kan op basis van de quickscan de aanwezigheid van beschermde flora en fauna worden vastgesteld of uitgesloten. Het kan echter mogelijk zijn dat vervolgonderzoek nodig is om het voorkomen van een beschermde soort te kunnen bepalen.

Wet- en regelgeving

Dit onderzoek richt zich op de beschermde soorten uit de Wet natuurbescherming. Deze wet heeft per 1 januari 2017 de Flora- en faunawet, Boswet en Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. Hieronder is een overzicht gegeven van de Zorgplicht en verbodsbepalingen in de nieuwe wet.

De WNB verschilt van de oude wetten in de formulering van de Algemene Zorgplicht en de verbodsbepalingen. Daarnaast verschilt de lijst van beschermde soorten dieren en planten van de Flora- en faunawet.

Algemene Zorgplicht (Art. 1.11)

In beginsel zijn alle in Nederland in het wild levende dieren en planten beschermd. De bescherming wordt vormgegeven door verbodsbepalingen en een Algemene Zorgplicht. De WNB richt zich op de bescherming van soorten en gebieden. Echter, de intrinsieke waarde van elk individueel dier en plant wordt wel erkend. Mensen mogen hier dus niet onzorgvuldig mee omgaan. Vanuit deze gedachte is de Zorgplicht opgesteld:

- *Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.*
- *De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:*
 - *dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,*
 - *indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of*
 - *voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.*

De Zorgplicht is een algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Verbodsbepalingen (Art. 3.1 t/m 3.10)

De bescherming van planten en dieren is gebaseerd op het 'Nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen, dat in principe werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkelingen geen negatief effect mogen hebben op beschermde flora en fauna, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan.

Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen reguliere werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen.

Wanneer de activiteiten geen negatief effect hebben op de flora en fauna dan is geen ontheffing nodig. In veel gevallen is dat echter moeilijk vooraf te bepalen. Daarom wordt vaak vooraf het voorkomen van beschermde soorten in kaart gebracht door een ecologisch adviseur. Hiermee wordt niet alleen de aanwezigheid van een soort binnen het projectgebied bepaald, maar ook het gebiedsgebruik en daarmee het effect van de activiteiten.

In de WNB zijn de verbodsbepalingen gekoppeld aan de verschillende beschermde soorten vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en internationale verdragen. De verbodsbepalingen, die in het kader van een flora en fauna quickscan van belang zijn, worden besproken in Artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de WNB:

Artikel	Verbodsbepalingen
3.1	Het is verboden opzettelijk in het wild levende vogels te doden, te vangen en te verstoren. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, beschadigen, weg te nemen, rapen en onder zicht te hebben. <i>(Soorten genoemd in de Vogelrichtlijn)</i>
3.5	Het is verboden in het wild levende dieren in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen, te verstoren. Het is verboden eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen. Het is verboden de voortplantingsplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen. Het is verboden planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen. <i>(Soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn)</i>
3.10	Het is verboden in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers opzettelijk te doden, te vangen, de vaste verblijf- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen. Het is verboden vaatplanten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen, of te vernielen. <i>(Aangewezen soorten in de bijlage, onderdeel A & B van de Wet Natuurbescherming)</i>

De WNb deelt beschermde flora en fauna in drie groepen in:

- Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (Vogelrichtlijn).
- Alle internationaal beschermde flora en fauna (die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn).
- Alle nationaal beschermde flora en fauna (die genoemd zijn in Bijlage A & B van WNb).
- Bij de laatste twee punten gaat het om de bescherming van verschillende inheemse soorten vogels, zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers, sporenplanten en vaatplanten in Nederland.

De drie gedefinieerde groepen hebben hetzelfde beschermingsniveau in de WNb. Het is noodzakelijk om voor alle ruimtelijke ontwikkelingen en werkzaamheden een ontheffing aan te vragen indien beschermde flora en/of fauna in het projectgebied aangetroffen of aangetoond is.

Vogels

Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten worden in beginsel gelijkwaardig beschermd. Het is in het algemeen verboden om vogels te doden, te verontrusten, hun nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen te verstoren. In de praktijk gaat het met name om werkzaamheden gedurende het broedseizoen. Buiten het broedseizoen zullen veel activiteiten minder problemen geven voor de meeste vogelsoorten. Uitzondering hierop vormt een selectie aan vogelsoorten die jaarronde bescherming genieten (Ministerie van LNV, 2009). De nesten van deze soorten mogen ook buiten het broedseizoen niet verstoord worden. De jaarrond beschermde vogelsoorten zijn ingedeeld in vijf categorieën. Voor de soorten uit de vijfde categorie geldt alleen onder specifieke omstandigheden een ontheffingsplicht.

Voortplantings-, vaste rust- en verblijfplaatsen dieren

Naast de dieren zelf worden ook hun voortplantings-, vaste rust- en verblijfplaatsen beschermd. Onder een voortplantingsplaats wordt niet alleen een nest van een vogel of kolonieverblijf voor vleermuizen verstaan, maar ook de functionele omgeving. Sommige faunasoorten zijn zeer kritisch wat betreft hun foerageerplek of slaapplek. Zij stellen specifieke eisen aan het leefmilieu en kunnen ook moeilijk overschakelen op een veranderde situatie. Indien werkzaamheden invloed hebben op vaste rust- en verblijfplaatsen dient een ontheffing te worden aangevraagd.

Vrijstellingsregeling van de verboden

Voor internationaal en nationaal beschermde soorten geldt in sommige gevallen een algemene vrijstelling voor werkzaamheden. Iedere provincie heeft apart bepaald welke flora en fauna valt onder deze vrijstellingsregeling. De vrijstelling geldt voor de volgende werkzaamheden:

- De ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- Bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- Bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- Bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Vallen de activiteiten onder één van deze noemers dan is de vrijstellingsregeling van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbeheer van toepassing. Als geen sprake is van dit type werkzaamheden dan is toch een ontheffingsaanvraag nodig. De Algemene Zorgplicht blijft in alle gevallen wel van kracht.

Resultaten

Het projectgebied is beschreven aan de hand van de landschappelijke en ecologische kenmerken. Vervolgens worden de aangetroffen en, indien van toepassing, de te verwachten soorten behandeld.

Figuur 2. Het grasveld voor de woningen aan de Paulus Potterstraat en Nieuw Weverseinde.

Figuur 3. Overzicht van de woningen aan de Frans Halsstraat.

Beschrijving projectgebied

Het projectgebied gelegen in het centrum van Puttershoek bestaat uit een viertal woonblokken. De woningen aan de Paulus Potterstraat 1 t/m 11, Frans Halsstraat 1 t/m 6 en Nieuw Weverseinde 10 t/m 18 vallen onder het project. Binnen het projectgebied zijn twee typen woningbouw te onderscheiden. De woonblokken aan de Frans Halsstraat, Nieuw Weverseinde en Paulus Potterstraat 1 t/m 4 zijn opgebouwd uit bakstenen muren met spouw en voorzien van een zadeldak (Figuur 3 en Figuur 4). Het dak is belegd met oranje dakpannen en stenen schoorstenen. De woningen hebben één woonlaag en een zolderruimte. De voortuinen hebben een kleiner oppervlak dan de achtertuinen. In de achtertuinen staan stenen schuren. Houten schuttingen of stenen muren scheiden de tuinen van elkaar (Figuur 5). Op de hoek van de Paulus Potterstraat en Nieuw Weverseinde is een openbare groenstrook bestaande uit een gazon met enkele vrijstaande bomen (Figuur 2).

Figuur 4. Het woonblok aan Nieuw Weverseinde.

Figuur 5. De achtertuinen van de woningen aan Nieuw Weverseinde.

De woningen aan de Paulus Potterstraat 5 t/m 11 hebben een iets andere bouwstijl (Figuur 6). De hellingshoek van het dak aan de voorzijde van de woningen is steiler dan aan de achterzijde. Hierdoor ligt de nog verder naar voren. Verder zijn deze woningen ook opgebouwd uit bakstenen muren zonder spouw. De zwarte dakpannen zijn omgeven door een zinken goot. De dakgoot is langs de gevel afgewerkt met een houten daklijst. In de achtertuinen, die gescheiden worden door houten schuttingen, staan stenen bergingen (Figuur 7). Binnen het projectgebied is geen open water, zoals een tuinvijver of sloot, aanwezig.

Figuur 6. Vooraanzicht Paulus Potterstraat 5 t/m 11.

Figuur 7. Overzicht van de achtertuinen aan de Paulus Potterstraat 5 t/m 11.

Aangetroffen (beschermde) soorten

Vogels – aanwezige soorten

Het veldbezoek is aan de start van het broedseizoen uitgevoerd. Hoewel sommige soorten nog uit de overwinteringsgebieden moesten terugkeren is een goed beeld verkregen van de (jaarrond) beschermde soorten. In het projectgebied waren weinig vogels aanwezig. Dit valt deels te verklaren door de beperkte hoeveelheid groen. Veel achtertuinen waren grotendeels of geheel betegeld. In de tuinen werd alleen een Koolmees *Parus major* waargenomen. Op het dak van de Paulus Potterstraat waren een paartje Kauwen *Corvus monedula* aanwezig. In de bomen zat een Spreeuw *Sturnus vulgaris* te zingen. Verder werden in de groenstrook nog Houtduif *Columba palumbus* en Merel *Turdus merula* gezien.

Alle waargenomen soorten kunnen in het projectgebied tot broeden komen. In het openbare groen kunnen Houtduif (in de bomen) en Merel (in de struiken) een nest bouwen. Beide soorten zijn algemene broedvogels in de regio (Sovon, 2017). De Kauw en Spreeuw broeden in hopen en kunnen bijvoorbeeld gebruikmaken van de schoorstenen. De Spreeuw verdient van deze soorten nog wel

extra aandacht, omdat de landelijke broedpopulatie sterk achteruitgaat (Sovon, 2013). De verwachting is dat de soort op de nieuwe Rode Lijst van bedreigde vogels komt te staan.

Sommige bewoners hebben een nestkastje aan de gevel opgehangen. Hier kan een Koolmees of Pimpelmees *Cyanistes caeruleus* in broeden. Verder biedt het projectgebied enige broedgelegenheid voor algemene stadsvogels die tijdens het veldbezoek niet aanwezig waren, zoals Turkse tortel *Streptopelia decaocto*, Zwartkop *Sylvia atricapilla* of Groenling *Chloris chloris*. De mogelijkheden zijn beperkt, vanwege de kleine hoeveelheid groen in het gebied.

Vogels – jaarrond beschermde soorten

Een aantal vogels, die jaarrond gebruikmaken van hun nestplaats of jaarlijks terugkeren naar dezelfde nestplaats, zijn jaarrond beschermd. Alleen Huismus *Passer domesticus* en Gierzwaluw *Apus apus* kunnen gebruikmaken van het stedelijke biotoop.

Bij het veldbezoek zijn geen Huismussen waargenomen in het projectgebied, maar wel in de directe omgeving. Bij de woningen van de Lijsterbesstraat ten zuiden van het projectgebied waren wel Huismussen aan het zingen. Ze zaten op de rand van de dakgoot, wat wijst op een broedplaats onder de dakpannen. Hoewel in het projectgebied geen Huismussen zijn waargenomen, biedt de woningen wel geschikte nestplaatsen. De vogels kunnen via de dakgoot onder de dakpannen kruipen. Aangezien het veldbezoek in het begin van het broedseizoen plaatsvond is het niet geheel uitgesloten dat zich op een later moment in het voorjaar Huismussen vestigen.

De Gierzwaluw heeft, net als de Huismus, een voorkeur voor een nestlocaties onder de dakpannen. Het is zomergast, die ten tijde van de quickscan nog in de overwinteringsgebieden in Afrika verbleef. Gierzwaluwen brengen nagenoeg hun hele leven door in de lucht. Ze zijn voor nestplaats dan ook afhankelijk van voldoende hoogte (tenminste drie meter) en een vrije aanvliegroute. In het projectgebied is deze combinatie van factoren niet aanwezig. De huizen in het projectgebied zijn over het algemeen laag. De dakpannen op de woningen aan Frans Halsstraat, Nieuw Weverseinde en Paulus Potterstraat 1 t/m 4, liggen over de kopgevel. De ruimte tussen de dakpanrand en de buitenmuur is te klein voor een Gierzwaluw. Langs de voor- en achterzijde van de woningen zit tussen de dakgoot en muur houtwerk (Figuur 8). Dit sluit naadloos aan, dus hier kan ook geen Gierzwaluw tussen. De dakrand van de woningen aan de Paulus Potterstraat 5 t/m 11 is afgewerkt met een houten daklijst. Tussen de buitenmuur en de daklijst is een smalle opening (Figuur 9). Deze spleet is te smal voor een Gierzwaluw om tussen te kruipen. De dakpannen op de dakvlakken van alle woningen sluiten goed op elkaar aan.

Voor de overige jaarrond beschermde vogels is het projectgebied ongeschikt.

Figuur 8. Het houtwerk langs de dakgoot sluit naadloos aan op de buitenmuur aan het woonblok van Nieuw Weverseinde.

Figuur 9. Tussen de daklijst en de buitenmuur aan de kopgevel van de Paulus Potterstraat zit een smalle opening.

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen wilde zoogdieren waargenomen in het projectgebied. Binnen de bebouwde kom vinden weinig soorten een geschikt leefgebied. Enkele soorten muizen, zoals Huismuis en Huisspitsmuis *Crocidura russula*, kunnen in het projectgebied voorkomen. Hierbij gaat het alleen om soorten die vermeld staan op de vrijstellingslijst van Zuid-Holland.

Van de strikt beschermde soorten moest op voorhand vooral rekening gehouden worden met vleermuizen. De inventarisatie bevestigde het beeld dat het projectgebied geschikt is voor enkele soorten. Aan de voet van de zuidelijke kopgevel van Paulus Potterstraat 4 werden op de grond en in een raamkozijn enkele vleermuiskeutels gevonden (Figuur 10). Waarschijnlijk zijn ze afkomstig van een Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* of Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Beide soorten komen wijdverspreid voor in Puttershoek en omgeving (Broekhuizen *et al.*, 2016). Naast de vleermuizen zelf zijn ook de verblijfplaatsen beschermd. Afhankelijk van de soort en tijd van het jaar kan gebruiken vleermuizen een gebouw of boom als verblijfplaats (Limpens *et al.*, 1997). In dit geval biedt de ruimte tussen de houten daklijst en de buitenmuur toegang tot het dakbeschoot (Figuur 11). Bij de andere kopgevels van de woonblokken aan de Paulus Potterstraat zijn geen keutels gevonden, maar gezien de vergelijkbare bouwstijl valt niet uit te sluiten of hier een verblijfplaats is. Daarnaast dient nader onderzocht te worden in welke periode van het jaar de verblijfplaats(en) gebruikt worden. Hier is vervolgonderzoek voor nodig.

Naast de verblijfplaatsen zijn ook essentiële foerageergebieden en vaste vliegroutes beschermd door de Wet natuurbescherming. Van een essentieel foerageergebied is in het projectgebied geen sprake. De oppervlakte van het projectgebied is beperkt. Bovendien is er niet veel groen aanwezig was. De natuurspeeltuin langs de Kastanjelaan, het groen langs de Boezemkade en de Singel vormen aantrekkelijkere alternatieven. Binnen het projectgebied ligt waarschijnlijk ook geen vaste vliegroute. Het projectgebied ligt midden in de bebouwde kom. Een vleermuis kan zich via de diverse woonblokken oriënteren. Bovendien zal de toekomstige inrichting ook bestaan uit enkele woonblokken. Een vaste vliegroute zal niet worden aangetast door de ruimtelijke ontwikkeling.

Figuur 10. De vondst van enkele vleermuiskeutels wijzen op een verblijfplaats.

Figuur 11. Tussen de dakpanrand en de muur is een spleet waar vleermuizen tussen kunnen kruipen.

Vaatplanten

Beschermde planten kunnen worden uitgesloten. In de tuinen zijn weinig planten aanwezig. Bovendien bestaat de beplanting bijna uitsluitend uit gecultiveerde soorten, die zijn aangeplant. In het openbaar groen hebben enkele ruigtekruiden zich gevestigd. Recentelijk is de parkeerplaats ten oosten van het projectgebied ingericht. Hier zijn nog enkele, wilde pioniersoorten aanwezig. Het zijn algemene ruigtekruiden, zoals Herderstasje *Capsella bursa-pastoris*, Kleine veldkers *Cardamine hirsuta* en Paardenbloem *Taraxacum officinale*, die niet strikt beschermd zijn. De groenstrook langs de Paulus Potterstraat bestaat voornamelijk uit gras met enkele vrijstaande loofbomen (*Prunus spec.*). Aan de noordzijde van Paulus Potterstraat 1 en ten zuiden van Frans Halsstraat 6 is beplant met enkele gecultiveerde heesters. Het intensieve onderhoud maakt het ongeschikt voor beschermde soorten.

Overige soortgroepen

Op basis van het habitat en de verspreidingsgebieden van de overige beschermde soorten kunnen die worden uitgesloten.

Conclusie en aanbevelingen

Voor de herinrichting van een projectgebied in het centrum van Puttershoek is een flora en fauna quickscan uitgevoerd. Een twintigtal woningen aan de Paulus Potterstraat, Nieuw Weverseinde en Frans Halsstraat gaan plaatsmaken voor 23 seniorenwoningen. Deze ruimtelijke ontwikkeling in de gemeente Binnenmaas, provincie Zuid-Holland, kan effect hebben op beschermde planten of dieren. Het verkennende onderzoek is gericht op de beschermde soorten van de Wet natuurbescherming (Art. 3.1-3.10). De quickscan is uitgevoerd op basis van een bureaustudie aangevuld met een veldbezoek.

Uit de quickscan zijn sterke aanwijzingen voor één of meer verblijfplaatsen van vleermuizen naar voren gekomen. De mogelijkheid dat Huismussen binnen het projectgebied broeden is ook niet geheel uitgesloten. De verblijfplaatsen van vleermuizen en nestplaatsen van Huismussen zijn (jaarrond) beschermd. Vervolgonderzoek is nodig om meer uitsluitsel te kunnen geven over deze beschermde gebiedsfuncties.

De vondst van vleermuiskeutels wijst op een verblijfplaats bij tenminste één van de woningen. De keutels zijn gevonden bij de zuidelijke gevel van de Paulus Potterstraat 4. Met het oog op de vergelijkbare bouwstijl is niet uitgesloten dat meer woonblokken gebruikt worden door vleermuizen. Bovendien moet nader onderzocht worden welke soort(en) en in welke periode van het jaar vleermuizen in het projectgebied verblijven.

Tijdens het veldbezoek is de Huismus niet waargenomen in het projectgebied. In de omliggende straten waren echter wel territoriale Huismussen aanwezig. Bovendien zijn de woningen in het projectgebied geschikt. De inventarisatie vond plaats aan het begin van het broedseizoen van de soort, dus het kon niet met zekerheid worden uitgesloten dat later in het voorjaar zich Huismussen vestigen in het projectgebied.

Om de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen en verblijfplaatsen uit te kunnen sluiten is vervolgonderzoek noodzakelijk. Om dit onderzoek effectief uit te kunnen voeren dient het tijdens een periode met hoge activiteit van de soort uitgevoerd te worden. Volgens de richtlijnen van de Soortenstandaard van de Huismus moeten tenminste twee veldbezoeken in de periode van 1 april tot en met 15 mei gericht op de Huismus worden uitgevoerd (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014).

Een vleermuisonderzoek moet uitgevoerd te worden conform het landelijke Vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad NGB & VZZ, 2017). Het protocol schrijft voor dat de functionaliteit van het gebied voor vleermuizen onderzocht moet worden op basis van tenminste vier bezoeken in de periode half april – begin oktober. Tenminste twee bezoeken zijn daarvan gericht op het voorjaar en twee op het najaar. Tussen elk bezoek dient tenminste tien dagen te zitten.

Buiten de strikt beschermde situaties, waarvoor een ontheffing nodig is, zijn enkele algemeen voorkomende stadsvogels waargenomen die in het projectgebied kunnen broeden. Alle broedende vogels en hun nesten zijn beschermd op basis van artikel 3.11 van de Wet natuurbescherming. Het broedseizoen duurt globaal vanaf half maart tot en met half juli, maar is soortspecifiek. Zowel de sloop van de woningen (i.v.m. Kauw en Spreeuw) als het kappen van de bomen en verwijderen van beplanting (i.v.m. Houtduif en Merel). Bij enkele woningen zijn nestkastjes opgehangen. Indien deze bewoond zijn mogen deze ook alleen buiten het broedseizoen verwijderd worden.

Verder dient bij de werkzaamheden te allen tijde rekening gehouden te worden met de Algemene Zorgplicht (art. 1.11 uit de WNb). De Zorgplicht geldt voor alle in Nederland levende planten en dieren. Het houdt in dat tijdens de werkzaamheden voldoende zorg in acht genomen wordt om negatieve gevolgen voor plant en dier te voorkomen.

Literatuur

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & J.C. Buijs (red). 2016. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren – Natuur in Nederland 12*. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Limpens, H., Mostert, K. & W. Bongers (red). 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Ministerie van Landbouw, Natuurbehoud en Visserij. 2009. *Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen*. 26 augustus 2009. Brief Dienst Regelingen, Den Haag.

Provinciale Staten Zuid-Holland. 2016. *Besluit van Provinciale Staten van Zuid-Holland van 9 November 2016, tot vaststelling van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland, met nummer 6949*. Provinciaal Blad Nr. 6788, 20 december 2016. Provincie Zuid-Holland, Den Haag.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. 2014. *Soortenstandaard – Huismus Passer domesticus*. Versie 2.0 (december 2014). Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Den Haag.

SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 – Nederlandse Fauna 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Sovon. 2013. *Onderzoek naar Spreeuw moet achteruitgang remmen*. Verkregen via <https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/onderzoek-naar-spreeuw-moet-achteruitgang-remmen>, geraadpleegd op 22 februari 2017. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Sovon. 2017. *Voorlopige verspreidingskaarten - broedseizoen*. Verkregen via <http://www.vogelatlas.nl/atlas/soorten/deel/B>, geraadpleegd op 13 maart 2017. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging. 2017. *Vleermuisprotocol 2017*. Versie maart 2017. Netwerk Groene Bureaus/Zoogdiervereniging, Odijk/Nijmegen.

Flora en fauna quickscan Nieuw Weverseinde e.o. te Puttershoek

Status uitgave **Concept**
Rapport nr. 2017-N10
Auteur Sander D. Elzerman
Datum uitgave 3 april 2017

Foto's Sander D. Elzerman
Kaartmateriaal OpenStreetMap-auteurs 2017

Projectnr. 2017015
Opdrachtgever R3 Advies (in opdracht van HW Wonen)
Contactpersoon Dhr. D. N. J. van Horssen

© Elzerman Ecologisch Advies
Leeuwerik 20
3299 BZ Maasdam

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende. Elzerman Ecologisch Advies kan door de opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.